CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**
**юридичний факультет**
**кафедра публічного права**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**
**Декан юридичного факультету**
**проф. Віталій ГОРДЄЄВ**
**“28” серпня 2026 року**

# РОБОЧА ПРОГРАМА
**навчальної дисципліни**
# ПУБЛІЧНЕ ПРАВО: МЕТОДОЛОГІЯ ТЛУМАЧЕНЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

**обов’язкова**

**Освітньо-професійна програма:** Право
**Спеціальності** D8 Право
**Галузь знань** D Бізнес, адміністрування та право
**Рівень вищої освіти** другий (магістерський)
юридичний факультет
**Мова навчання** українська

**Чернівці, 2026 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «Публічне право: методологія тлумачення і застосування», **складена відповідно до** вимог Освітньо-професійної програми Право підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D 8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

**Розробники:**
Вдовічен Віталій Анатолійович, доктор юридичних наук, професор кафедри публічного права, професор
Меленко Оксана Володимирівна, доцент кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент
Крайній Павло Іванович, доцент кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент
Волкова Наталя Олександрівна, асистент кафедри публічного права
Нестеренко Лідія Борисівна , асистент кафедри публічного права
**Викладачі**, які забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
Вдовічен Віталій Анатолійович, доктор юридичних наук, професор кафедри публічного права, професор
Меленко Оксана Володимирівна, доцент кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент
Крайній Павло Іванович, доцент кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент
Волкова Наталя Олександрівна, асистент кафедри публічного права
Нестеренко Лідія Борисівна , асистент кафедри публічного права

**Погоджено з гарантом ОПП ПРАВО** _____ **д.ю.н., проф. Ігор КОВБАС**

**Затверджено** на засіданні кафедри публічного права
*Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року*

Завідувач кафедри публічного права _____ **д.ю.н., проф. Ігор КОВБАС**

**Схвалено** науково-методичною комісією юридичного факультету
*Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року*

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету _____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

© Вдовічен В.А., 2026

## МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Обов'язкова навчальна дисципліна «Публічне право: методологія тлумачення і застосування» орієнтована на здобувачів першого року навчання магістерського рівня вищої освіти. Є логічним продовженням циклу дисциплін публічно-правового спрямування кафедри та передбачає набуття здобувачами вищої освіти поглиблених навичок та вмінь у сфері наукової та професійної діяльності, вдосконалення здатності до розв'язування задач дослідницького та інноваційного характеру у відповідній галузі професійної діяльності.

**Мета навчальної дисципліни «Публічне право: методологія тлумачення і застосування»:**

**а)** дати здобувачам наступні **знання та розуміння** у предметній сфері публічного права:

- місце публічного права у системі правових цінностей;
- причин та етапів зародження й еволюції публічного права;
- ролі та функцій основних інституційних органів та механізмів держави в утвердженні верховенства права;

**б)** виробити у здобувачів наступні **когнітивні вміння** у предметній області публічного права:

- виявляти тенденції, міру та форми впливу публічно-правових інститутів у конкретній правовій реальності;
- аналізувати зі світоглядних та філософсько-методологічних позицій правові феномени публічно-правового характеру;
- чітко розрізняти пізнавальний інструментарій доктрини публічного права для аналізу юридичної практики;
- вміло обирати пізнавальний інструментарій доктрини публічного права для здійснення відповідних узагальнень, обґрунтування оцінок, висновків та практичних пропозицій в публічно-правовій сфері;

**в)** прищепити здобувачам наступні **практичні навички** у предметній області публічного права:

- застосування до вирішення практичних задач категорійно-понятійного апарату доктрини публічного права;
- застосування адекватного філософсько-методологічного інструментарію доктрини публічного права до аналізу правової дійсності;
- знаходження належних та достатніх аргументів для обґрунтування необхідності утвердження природно-правових концептів у практичній діяльності;
- визначення за окремими проявами та їх зовнішніми ознаками правової природи суспільного явища;

**Пререквізити:** Конституційне право; Адміністративне право; Адміністративне судочинство.

**Зміст навчальної програми «Публічне право: методологія тлумачення і застосування» спрямований на набуття здобувачами освітньо-професійної програми «Право» наступних**

**Загальних компетентностей:**
ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо.
ЗК 13. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 14. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

**Фахових компетентностей***:*
ФК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
ФК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
ФК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
ФК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
ФК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також знання практики їх застосування

**Програмних результатів навчання:**
ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.
ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.
РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
РН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

*© Вдовічен В.А., 2026*

## Опис освітнього компонента

| Назва навчальної дисципліни____ Публічне право: методологія тлумачення і застосування _____ | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Форма навчання** | **Рік підготовки** | **Семестр** | **Кількість** | | | **Кількість годин** | | | | | | **Вид підсумкового контролю** |
| | | | **кредитів** | **годин** | **змістових** | **лекції** | **практич.** | **семінарські** | **лабораторні** | **самостійна робота** | **індивіду.** | |
| Денна | 1 | 2 | 5.0 | 150 | 2 | 14 | 30 | - | - | 106 | - | екзамен |
| Заочна | 1 | 2 | 5.0 | 150 | 2 | 4 | 6 | - | - | 140 | - | екзамен |

## Структура змісту освітнього компонента

| Назви змістових модулів і тем навчальних занять | Кількість годин | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | денна форма | | | | | | заочна форма | | | | | |
| | усього | у тому числі | | | | | усього | у тому числі | | | | |
| | | л | п | лаб | інд | с.р. | | л | п | лаб | інд | с.р. |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 |
| **Змістовий модуль 1. Конституційна доктрина та практика України: методологія тлумачення і застосування** | | | | | | | | | | | | |
| **Тема** 1.1. Методологія тлумачення та застосування конституційної скарги | 19 | 2 | 4 | - | - | 13 | 20 | 1 | 1 | - | - | 18 |
| **Тема** 1.2. Конституційна доктрина України та місце принципів Конституції України в публічному праві | 19 | 2 | 4 | - | - | 13 | 19 | 1 | - | - | - | 18 |
| **Тема** 1.3. Конституційний Суд України: методологія тлумачення та | 19 | 2 | 4 | - | - | 13 | 18 | - | 1 | - | - | 17 |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| застосування рішень, висновків та юридичних позицій | | | | | | | | | | | | |
| **Разом по модулю 1** | **57** | **6** | **12** | - | - | **39** | **57** | **2** | **2** | - | - | **53** |
| **Змістовий модуль 2. Методологія дослідження та застосування адміністративно-правових інструментів у публічному праві** | | | | | | | | | | | | |
| **Тема** 2.1. Методологія тлумачення та застосування інструментів публічного адміністрування та адміністративної процедури в публічному праві | 19 | 2 | 4 | - | - | 13 | 19 | 1 | 1 | - | - | 17 |
| **Тема** 2.2. Службове право: питання теорії та методології | 19 | 2 | 4 | - | - | 13 | 18 | - | - | - | - | 18 |
| **Тема** 2.3. Правова концепція адміністративного деліктного права | 19 | 2 | 4 | - | - | 13 | 18 | - | 1 | - | - | 17 |
| **Тема** 2.4. Принципи адміністративного судочинства України: методологія тлумачення та застосування | 16 | - | 2 | - | - | 14 | 19 | - | 1 | - | - | 18 |
| **Тема** 2.5. Правовий інструментарій судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень | 20 | 2 | 4 | - | - | 14 | 19 | 1 | 1 | - | - | 17 |
| **Разом по модулю 2** | **93** | **8** | **18** | **-** | **-** | **67** | **93** | **2** | **4** | **-** | **-** | **87** |
| **ВСЬОГО** | **150** | **14** | **30** | **-** | **-** | **105** | **150** | **4** | **6** | **-** | **-** | **140** |

**Тематика лекційних занять з переліком питань**

*© Вдовічен В.А., 2026*

| № п/п | Назва теми |
|---|---|
| 1 | **Методологія тлумачення та застосування конституційної скарги**<br>1. Поняття та правова природа конституційної скарги.<br>2. Місце конституційної скарги в системі захисту прав людини.<br>3. Види тлумачення Конституційним Судом (системне, телеологічне, еволюційне).<br>4. Практичні аспекти подання та розгляду конституційних скарг.<br>5. Конституційна скарга та Європейський суд з прав людини: спільне та відмінне.<br>6. Проблеми та перспективи розвитку інституту в Україні. |
| 2 | **Конституційна доктрина України та місце принципів Конституції України в публічному праві**<br>1. Поняття та зміст конституційної доктрини.<br>2. Джерела та форми її вираження.<br>3. Принципи Конституції України: правова природа та класифікація.<br>4. Реалізація конституційних принципів у законодавстві та практиці.<br>5. Конституційна доктрина і судова практика.<br>6. Європейські стандарти та їхній вплив на конституційну доктрину України. |
| 3 | **Конституційний Суд України: методологія тлумачення та застосування рішень, висновків та юридичних позицій**<br>1. Конституційний Суд України: статус і повноваження.<br>2. Обов’язковість і правова сила рішень та висновків КСУ.<br>3. Поняття та значення юридичних позицій Суду.<br>4. Методи тлумачення Конституції та законів, застосовувані КСУ.<br>5. Виконання рішень Конституційного Суду: проблеми та практика.<br>6. Роль КСУ у формуванні конституційної доктрини. |
| 4 | **Методологія тлумачення та застосування інструментів публічного адміністрування та адміністративної процедури в публічному праві**<br>1. Поняття та сутність публічного адміністрування.<br>2. Інструменти публічного адміністрування: класифікація та приклади.<br>3. Адміністративна процедура: зміст і функції.<br>4. Принципи належного урядування (good governance).<br>5. Європейські стандарти у сфері адміністративних процедур.<br>6. Перспективи вдосконалення адміністративної процедури в Україні. |
| 5 | **Службове право: питання теорії та методології**<br>1. Поняття та предмет службового права.<br>2. Співвідношення службового та трудового права.<br>3. Основні принципи державної служби.<br>4. Правовий статус державного службовця.<br>5. Проблеми доброчесності та антикорупційні механізми. |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | |
|---|---|
| | 6. Методологічні підходи до дослідження службового права. |
| 6 | **Правова концепція адміністративного деліктного права**<br>1. Поняття та предмет адміністративного деліктного права.<br>2. Адміністративне правопорушення: склад та ознаки.<br>3. Види адміністративних стягнень та їх призначення.<br>4. Принципи адміністративної відповідальності.<br>5. Співвідношення адміністративної та кримінальної відповідальності.<br>6. Перспективи розвитку адміністративного деліктного права в Україні. |
| 7 | **Принципи адміністративного судочинства України: методологія тлумачення та застосування**<br>1. Поняття та значення принципів адміністративного судочинства.<br>2. Принцип верховенства права в адміністративному судочинстві.<br>3. Принципи змагальності, пропорційності та диспозитивності.<br>4. Судова практика як спосіб реалізації принципів.<br>5. Вплив практики ЄСПЛ на адміністративне судочинство України.<br>6. Проблеми застосування принципів та шляхи їх вирішення. |
| 8 | **Правовий інструментарій судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень**<br>1. Судовий захист прав і свобод як елемент верховенства права.<br>2. Адміністративне судочинство як головний механізм захисту.<br>3. Конституційна скарга та її роль у захисті прав людини.<br>4. Міжнародно-правові інструменти (ЄСПЛ, ООН).<br>5. Ефективність засобів правового захисту (ст. 13 ЄКПЛ).<br>6. Розвиток позитивних зобов'язань держави у сфері прав людини. |

## Тематика практичних занять з переліком питань

| № п/п | Назва теми |
|---|---|
| 1. | **Методологія тлумачення та застосування конституційної скарги**<br>1. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні<br>2. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України<br>3. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України |
| 2. | **Конституційна доктрина України та місце принципів Конституції України в публічному праві**<br>1. Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України<br>2. Принцип верховенства права і проблеми його забезпечення в Україні |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | |
|---|---|
| | 2.1. Теоретико-методологічні засади дослідження принципу верховенства права<br>2.2. Верховенство права у світлі євроінтеграційних процесів<br>2.3. Проблеми забезпечення верховенства права на сучасному етапі державотворення в Україні<br>2.4. Вибіркове правосуддя та принцип верховенства права<br>3. Принцип законності vs принцип правомірності в публічно-правових відносинах |
| 3. | **Конституційний Суд України: методологія тлумачення та застосування рішень, висновків та юридичних позицій**<br>1. Порядок застосування рішень та висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції<br>2. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади<br>3. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав та свобод людини і громадянина |
| 4. | **Методологія тлумачення та застосування інструментів публічного адміністрування та адміністративної процедури в публічному праві**<br>1. Інструменти публічного адміністрування:<br>а) нормативний акт<br>б) адміністративний акт<br>в) адміністративний договір<br>2. Адміністративна процедура та її види<br><br>*Курс на платформі Prometheus:*<br>*Взаємодія органів державної влади з громадськістю*<br>*https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-engagement-gov/* |
| 5. | **Службове право: питання теорії та методології**<br>1. Публічна служба: правова природа та аксіологічний вимір<br>2. Обмеження, що застосовуються до публічних службовців щодо запобігання корупційним проявам<br>3. Конституційні підстави обмеження прав людини: як їх розуміти і застосовувати.<br>Загальні умови обмеження прав людини та громадянина.<br>Конституційні підстави обмеження права на свободу мирних зібрань<br>Національна безпека<br>Громадський порядок<br>Запобігання заворушенням чи злочинам<br>Охорона здоров'я населення<br>Захист прав і свобод інших людей |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | |
|---|---|
| | *Курс на платформі Prometheus:*<br>*Державним службовцям про державну службу*<br>*https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-service/* |
| 6. | **Правова концепція адміністративного деліктного права**<br>1. Аксіологічні аспекти юридичної відповідальності в сфері публічно-правових відносин<br>Принципи юридичної відповідальності в публічному праві<br>Механізм реалізації юридичної відповідальності в публічному праві<br>Юридична відповідальність суб'єктів публічного управління<br>2. Адміністративне деліктне право<br>3. Провадження в справі про адміністративний проступок:<br>стадії,<br>правовий статус учасників,<br>акти, що ухвалюються на окремих стадіях провадження |
| 7. | **Принципи адміністративного судочинства України: методологія тлумачення та застосування**<br>1. Європейські стандарти адміністративного судочинства<br>Поняття та зміст правових стандартів у сфері правового регулювання<br>Сучасні Європейські стандарти адміністративного судочинства та можливості їх запозичення Україною (на прикладі норм окремих Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи)<br>2. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства<br>3. Правова природа та види юрисдикції адміністративних судів<br>предметна юрисдикція адміністративних судів<br>інстанційна юрисдикція адміністративних судів<br>територіальна юрисдикція адміністративних судів |
| 8. | **Правовий інструментарій судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень**<br>1. Способи судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень<br>2. Позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення адміністративних справ<br>3. Перегляд судових рішень в адміністративних справах<br><br>*Курс на платформі Prometheus:*<br>*Захист прав людей з інвалідністю*<br>*https://prometheus.org.ua/prometheus-free/zahyst-prav-lyudey-invalidnistyu/* |

**Завдання для самостійної роботи студентів**

*© Вдовічен В.А., 2026*

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Публічне право: методологія тлумачення і застосування» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Самостійна робота включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання дослідницького завдання по кожному змістовому модулю. Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

| № п/п | Назва теми | К-ть год. |
|---|---|---|
| 1. | **Методологія тлумачення та застосування конституційної скарги**<br>1. Проаналізуйте приклади рішень Конституційного Суду України, ухвалених за конституційними скаргами, та зробіть висновки про їх вплив на захист прав людини.<br>2. Складіть алгоритм подання конституційної скарги (схема + короткий опис). | 13 |
| 2. | **Конституційна доктрина України та місце принципів Конституції України в публічному праві**<br>1. Порівняйте принципи Конституції України з аналогічними принципами, закріпленими у конституціях Німеччини чи Польщі.<br>2.Напишіть есе: «Чому принципи Конституції України мають пріоритет над законами?» | 13 |
| 3. | **Конституційний Суд України: методологія тлумачення та застосування рішень, висновків та юридичних позицій**<br>1.Оберіть будь-яке резонансне рішення КСУ та підготуйте його юридичний аналіз.<br>2. Складіть схему «Види рішень КСУ та їх правові наслідки». | 13 |
| 4. | **Методологія тлумачення та застосування інструментів публічного адміністрування та адміністративної процедури в публічному праві**<br>1. Дослідіть практику застосування адміністративних процедур у сфері надання адміністративних послуг (приклад – «Дія»).<br>2. Порівняйте принципи адміністративної процедури України та Європейського Союзу. | 13 |
| 5. | **Службове право: питання теорії та методології**<br>1. Розробіть модель етичного кодексу державного службовця (основні положення).<br>2. Підготуйте аналітичну довідку про співвідношення державної служби та муніципальної служби в Україні. | 13 |
| 6. | **Правова концепція адміністративного деліктного права**<br>1. Проаналізуйте та порівняйте склади адміністративного та кримінального правопорушення (таблиця).<br>2. Наведіть приклади адміністративних правопорушень у сфері публічного управління та охарактеризуйте їх суспільну небезпеку. | 13 |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | | |
|---|---|---|
| 7. | **Принципи адміністративного судочинства України: методологія тлумачення та застосування**<br>1. Виберіть конкретну судову справу в адміністративному суді та проаналізуйте, які принципи були застосовані суддею.<br>2. Розробіть коротку презентацію на тему: «Пропорційність як основа адміністративного судочинства». | 13 |
| 8. | **Правовий інструментарій судового захисту прав, свобод, інтересів особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень**<br>1. Складіть таблицю «Національні та міжнародні засоби судового захисту прав людини: спільне та відмінне».<br>2. Напишіть есе: «Який інструмент захисту прав людини є найбільш ефективним в Україні та чому?» | 14 |
| **Всього** | | 105 |

## Методи навчання

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності.

Базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекцій (лекція-диспут, консультація, дискусія, лекція-презентація), практичних занять (робота з вітчизняними та міжнародними нормативними актами, джерелами, з навчально-методичною, науковою літературою, аналізом рішень ЄСПЛ), самостійної та індивідуальної роботи здобувачів, вирішення кейсів, індивідуального підходу до кожного здобувача.

Навчання здійснюється шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; самостійних робіт (есе, рефератів); виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; розв'язання кейсів, роботи в малих групах тощо.

## Система контролю та оцінювання

**Методи контролю**

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- проєкти (індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.);
- есе;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- вирішення ситуаційних завдань, кейсів.

**Форми контролю**

*© Вдовічен В.А., 2026*

- **поточний контроль**: здійснюється на заняттях (які можуть проводитися в окремих випадках за допомогою онлайн платформи GoogleMeet) шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; письмових самостійних робіт (есе тощо); виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; підготовки та захисту відповідних схем, таблиць; розв'язання кейсів з практичних завдань та задач-казусів; аналізу та обґрунтування (чи заперечення) судових рішень; взаємоконтролю здобувачів у парах та малих групах; самоконтролю тощо. Особливого значення має тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів за допомогою комп'ютерних технологій та використання системи дистанційного навчання Moodle.
- **підсумковий контроль**: іспит – складається з двох частин.

**1 частина** – усна відповідь здобувача, яка охоплює два теоретичні питання з дисципліни, кожне з яких оцінюється по 10 балів.

**2 частина** – вирішення кейсових завдань з навчальної дисципліни у формі тестів за прикладом завдань ЄДКІ - 30 балів.

## Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

*Кумулятивний метод:* 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здобувач набирає методом додавання балів, одержаних ним на кожному практичному занятті. Ще 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здобувач набирає під час екзамену.

## Критерії поточного оцінювання знань здобувачів

| Усний виступ та виконання письмового завдання, під час практичного заняття, тестування з теми практичного заняття | Критерії оцінювання |
|---|---|
| 9-8 (5) балів | В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання |
| 7-6 (4) бали | Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | |
|---|---|
| | деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань |
| 5-4 (3) бали | В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань |
| 3 (2) бали | Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань |
| 2 (1) бал | Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання |
| 0 балів | Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання |

***Доповнення виступу:***

**2 бали** – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

**1 бал** отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

***Суттєві запитання до доповідачів:***

**2 бали** отримують здобувачі, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

*© Вдовічен В.А., 2026*

**1 бал** отримують здобувачі, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

***Експрес-контроль:***

**2 бали** нараховуються здобувачам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

**1 бал** отримують здобувачі, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

***Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами):***

Програмою курсу визначено перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми.

Здобувачам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

**2 бали** нараховуються здобувачам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

**1 бал** нараховуються здобувачам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

***Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):***

**Есе** – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни. Головна мета есе – це самостійне розкриття здобувачем на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

**Дайджест** – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

**2 бали** отримують здобувачі, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об’єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки.

**1 бал** отримують здобувачі, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

## Критерії підсумкового оцінювання

**Форма підсумкового контролю**– екзамен, який складається з двох частин.
**1 частина** – усна відповідь здобувача, яка охоплює два питання з дисципліни, кожне з яких оцінюється в 10 балів.
**2 частина –** вирішення тестів за принципами ЄДКІ (6 тестових завдань по 5 балів).

*© Вдовічен В.А., 2026*

| **Усна відповідь** | **Критерії оцінювання** |
|---|---|
| 9-10 балів | В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усної відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань використовуючи при цьому, в окремих випадках, приклади з практики та посилання на чинні нормативно-правові акти. Володіє відповідною науковою термінологією та правильно і змістовно надає відповіді на уточнюючі та додаткові запитання. |
| 7-8 балів | Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усної відповіді. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. На окремі додаткові запитання здебільшого розкриває зміст теоретичних питань. |
| 5-6 балів | В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усної відповіді, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання практичних прикладів, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Не вміє робити певні узагальнення та висновки та на окремі додаткові запитання надає поверхневі відповіді. |
| 3-4 бали | Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усної відповіді, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Володіє лише базовою науковою термінологією. Допускає істотні помилки при обґрунтуванні відповіді на додаткові та уточнюючі запитання або не надає таких відповідей. |
| 1-2 бали | Не аргументовано та без обґрунтування дає відповіді на питання, допускає помилки під час усної відповіді, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому грубі помилки. Володіє лише незначною частиною базової наукової термінології та на додаткові запитання не надає відповіді. |

## Розподіл балів, які отримують здобувачі

| Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*) | | Кількість балів (екзамен) | Сумарна к-ть балів |
|---|---|---|---|
| Змістовий модуль 1 | Змістовий модуль 2 | 50 | 100 |

*© Вдовічен В.А., 2026*

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Тема 1. | Тема 2. | Тема 3. | Тема 1. | Тема 2. | Тема 3. | Тема 4. | Тема 5. | | |
| 9 | 8 | 8 | 5 | 5 | 5 | 5 | 5 | | |

Т 1, Т 2 ... – теми змістових модулів.

**Шкала оцінювання національна та ЄКТС**

| **Оцінка за національною шкалою** | **Оцінка за шкалою ЄКТС** | |
|---|---|---|
| | **Оцінки (бали)** | **Пояснення за розширеною шкалою** |
| **Відмінно** | A(90-100) | відмінно |
| **Добре** | B(80-89) | дуже добре |
| | C(70-79) | добре |
| **Задовільно** | D(60-69) | задовільно |
| | E(50-59) | достатньо |
| **Незадовільно** | Fx(35-49) | (незадовільно) з можливістю повторного складання |
| | F(1-34) | (незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання |

**Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень**

1. Визначте місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні
2. Проаналізуйте порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України
3. Проаналізуйте особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України
4. Визначте порядок застосування рішень та висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції
5. Проаналізуйте юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та посадових осіб публічної влади
6. Проаналізуйте юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав та свобод людини і громадянина

*© Вдовічен В.А., 2026*

7. Вкажіть особливості стадій конституційного провадження: відкриття конституційного провадження та розгляд справ у Конституційному Суді України
8. Визначте поняття та види актів Конституційного Суду України
9. Визначте публічне адміністрування як процес створення, прийняття та виконання управлінських рішень
10. Визначте методи публічного адміністрування
11. Визначте поняття і суть місцевого самоврядування як елемента публічного адміністрування
12. Дайте правову оцінку органам виконавчої влади в системі публічного адміністрування
13. Охарактеризуйте правову природу публічної служби
14. Проаналізуйте правовий статус публічного службовця та обмеження, що застосовуються до публічних службовців щодо запобігання корупційним проявам
15. Визначте поняття, принципи та правове регулювання адміністративної процедури
16. Охарактеризуйте ліцензійно-дозвільну адміністративну процедура
17. Охарактеризуйте адміністративну процедуру реєстраційного виду
18. Охарактеризуйте контрольно-наглядову та державно-заохочувальну адміністративну процедуру
19. Дайте правову оцінку нормативному акту та індивідуальному акту як інструментам публічного адміністрування
20. Визначте зміст адміністративного договору як інструмента публічного адміністрування
21. Дайте визначення адміністративної послуги, її структуру та стадії провадження
22. Проаналізуйте зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України
23. Охарактеризуйте систему адміністративно-деліктного законодавства
24. Визначте поняття та зміст адміністративного деліктного права
25. Визначте поняття та склад адміністративного правопорушення (делікту)
26. Визначте поняття, особливості та принципи адміністративної відповідальності
27. Проаналізуйте поняття та види адміністративних стягнень
28. Охарактеризуйте офіційне з’ясування всіх обставин у справі як спеціального принципу адміністративного судочинства
29. Охарактеризуйте позовне провадження: практичні проблеми розгляду і вирішення адміністративних справ
30. Дайте визначення предметній, інстанційній та територіальній юрисдикції адміністративних судів
31. Охарактеризуйте стадії провадження в справі про адміністративний проступок
32. Визначте правовий статус учасників в справі про адміністративний проступок

*© Вдовічен В.А., 2026*

33. Охарактеризуйте акти, що ухвалюються на окремих стадіях провадження в справі про адміністративний проступок
34. Вкажіть процедуру перегляд судових рішень в адміністративних справах
35. Проаналізуйте способи судового захисту прав та свобод особи від порушень з боку суб'єкта владних повноважень

## Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється на основі Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти - https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity

У межах навчальної дисципліни «Публічне право: методологія тлумачення і застосування» передбачається можливість врахування результатів неформальної освіти здобувачів.

До зарахування приймаються (за попереднім узгодженням) результати проходження окремих тем дисципліни на авторитетних онлайн-платформах, наприклад, Coursera, Prometheus, та на інших визнаних освітніх ресурсах за умови підтвердження сертифікатом про результати навчання.

За наявності належного сертифіката здобувачу освіти нараховується відповідна кількість балів, передбачена за відповідну тему навчальної дисципліни, що прирівнюється до оцінювання виконання завдань практичного заняття.

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

**Базова (основна)**


1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL: // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр
2. Vdovichen, V., & et al. (2026). The Dynamics of the Legal Status of Administrative Bodies in the Time of Reform: A Socio-Legal Perspective on Conditions and Principles, *13*(2), 29-44.
3. Адміністратвине право України: підручник І.І.Бабін, В.А. Вдовічен, Л.І. Вдовічена та ін.; за заг. ред. В.А. Вдовічена, Т.О. Коломоєць та І.В. Ковбаса. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2026. – 664 с.
4. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / [І. М. Балакарєва, М. І. Бєлікова, І. В. Бойко та ін.]; за заг. ред. Н.Б.Писаренко. Харків: Право, 2019.190 с.


*© Вдовічен В.А., 2026*

5. Адміністративне право і процес: теорія та практика правозастосування: монографія / Р.С. Мельник. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 212 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
7. Адміністративний процес України: теорія, практика: Підручник. Заг. ред. д. ю. н,, проф. Бевзенка Володимира. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Геннадія. Видання третє, змінене, доповнене і перероблене. Київ: ВД «Дакор», 2022.1256 с.
8. Вдовічен В.А. Методологічний вплив принципів адміністративної відповідальності на її зміст та застосування. Юридичний вісник. 2022. Вип. 3. С. 13-17.
9. Вдовічен В.А., Гураленко Н.А. Компетенція конституційних судів у питаннях конституційного контролю. Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія ПРАВО. 2022. Вип. 73., Ч. 2. – С. 211-216.
10. Вдовічен, В. А.. Концептуалізація людиноцентризму в публічному врядуванні крізь призму правового статусу отримувача адміністративних послуг. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права, (44), 587-597.
11. Гаудер Пол. Верховенство права в реальному світі / Пол Гаудер; [пер. з англ.: Д. Вовк, В. Гончаров та ін.; кер. проекту Д. Лученко; наук. ред. Д. Вовк]. - Харків: Право, 2018. 392 с.
12. Качурінер В. Л., Згама А. О. Конституційне право України: навчально-методичний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 258 с.
13. Конституційне право : підручник / за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. / О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.; Харків : Харків. нац. ун-т внутр. Справ, 2019. 484 с.
14. Конституційне право України: підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с.
15. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Т. М. Слінько, І. І. Дахова, Л. І. Летнянчин та ін.]. Вид. 8-ме, перероб. та допов. Харків : Право, 2024. 372 с
16. Конституційне право: навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 584
17. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
18. Меленко О.В., Білоскурська О.В. До питання реалізації конституційного права людини на права та свободу думки й слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Академічні візії. № 20. 2023.

*© Вдовічен В.А., 2026*

19. Мельник Р. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях. – Київ: Юрінком Інтер, 2018. – 304 с.
20. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків: Право, 2018. 172 с.
21. Основи публічного права України: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. к.ю.н., проф. А.Ю. Олійника, к.ю.н., доц. М.І. Кагадія. Київ: КНУТД; Дніпро: Ліра ЛТД, 2017. 448 с.
22. Стратій О.В., Меленко О.В. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні. Економіка. Фінанси. Право. № 2, 2024. С.97-102
23. Стратій Олексій, Меленко Оксана. Важливість реалізації конституційного принципу права на свободу та особисту недоторканність відповідно до ст. 29 Конституційні України. Журнал «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). № 8 (48) 2025 С.1198-1206.
24. Тертишник В. М. Конституція України: науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.

**Допоміжна**

1. BADOVSKIS, Māris, et al. Public law. In: *The Law of the Baltic States*. Springer, Cham, 2017. p. 191-275.
2. HANDRLICA, Jakub. A treatise for international administrative law. *The Lawyer Quarterly*, 2020, 10.4.
3. Novitskyi, V., Volokhov, O., Vdovichen, V., Khaliuk, S., & Shynkar, S. (2025). Balancing state discretion and the rule of law: challenges, opportunities, and prospects in the era of digital governance. Journal of Law and Political Scienes, 46/2(Special Issue), 35–61.
4. Stirn, Bernard. *Towards a European Public Law*. Oxford University Press, 2017.
5. TEREMTSOVA, Nina. The problem of differentiation between private and public law. *Transition Studies Review*, 2019, 26.2: 15-22.
6. TRAVERSAC, Anne-Sophie. Defence studies and public law: Emergence, affirmation and methodology of a research field. In: *Research Methods in Defence Studies*. Routledge, 2020. p. 31-46.
7. WHEATLE, Se-shauna. Common Law Constitutionalism Through Methodology. *McGill Law Journal/Revue de droit de McGill*, 2019, 65.2: 341-377.
8. Берестова І. Е. Правова категорія «публічний інтерес» з позиції системного підходу. *Правова держава*, 2019, 33: 19-28.
9. Бірюкова А. Г. Співвідношення приватного та публічного права: дуалістичний аспект. *Право і суспільство*, 2018, 4: 76-80.
10. Бояр-Фялковскі, Томаш. Напрями змін публічного права в Польщі. *Часопис цивілістики*, 2017, 25: 94-102.

*© Вдовічен В.А., 2026*

11. Вдовічен В.А. Правові засоби забезпечення якості надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування. Академічні візії, №42 (2025).
12. Вдовічен В.А. Нормативне закріплення презумпції правомірності дій та вимог особи (на прикладі норм Закону України «Про адміністративну процедуру» та Податкового кодексу України). Ерліхівський журнал. 2024. Випуск 9. С. 26-32.
13. Вдовічен В.А. Людиноцентризм як методологічна основа публічно-сервісних повноважень органів місцевого самоврядування. Академічні візії, №40 (2025).
14. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І. С., 3-14 Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
15. Коваль, М., Цилюрик, І., & Зеленюх, О. (2020). Конституційна скарга: національний та міжнародний досвід. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, *25*, 156-161. Retrieved from https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/281
16. Кулявець, О. (2022). Предмет конституційної скарги в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, (69), 59-64.
17. Меленко О. Сторони конституційного провадження як суб'єкти доказування. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 74: частина 2. 2022. С. 220-223.
18. Основи публічного права України : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. к.ю.н., проф. А.Ю. Олійника, к.ю.н., доц. М.І. Кагадія. Київ : КНУТД ; Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 448 с.
19. Пацурківський П., Гаврилюк Р. Алгебра верховенства права, або Буттєвий устрій людського світу // *Право України*. 2017. - № 3. С.112-125.
20. Стратій О.В., Меленко О.В. Захист прав людини в Україні під час воєнного стану: європейські стандарти та судова практика. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Випуск 48/2026 Секція Право.
21. Стратій О.В., Меленко О.В. Право на справедливий суд як елемент принципу верховенства права. Юридичний науковий електронний журнал. № 11.2024. С.501-504
22. Тімченко, С.В. (2017). Моделі інституту адміністративної юстиції в загальноєвропейських системах права. *Актуальні проблеми юриспруденції*, (2), 155-157.

## ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сайт Європейського суду з прав людини: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p-applicants/ukr&c
2. Сайт Конституційного Суду України: http://www.ccu.gov.ua/
3. Сайт Верховного Суду України: https://supreme.court.gov.ua/supreme/
4. Сайт Верховної ради України: https://rada.gov.ua/

*© Вдовічен В.А., 2026*

5. Сайт Міністерства юстиції України: https://minjust.gov.ua/

## ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodekschernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-tazapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeniyuriia-fedkovycha/
- «Політикою використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvnidokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomuuniversyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

## ВИКОРИСТАННЯ ЗДОУВАЧАМИ ОСВІТИ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ) ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАВАДНЬ

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни

*© Вдовічен В.А., 2026*